

Michael Morys-Twarowski, *Tomiczek Stanisław Ludwik (1902–1941)* [w:] *Przemyski słownik biograficzny*, t. 2, pod red. Lucjana Faca, Tomasza Pudłockiego, Anny Siciak, Przemysł 2011 s. 166-168

Tomiczek Stanisław Ludwik. 9 VIII 1902 Bobrek k. Cieszyna – 27 VII 1941 Auschwitz. Nauczyciel, działacz społeczny.

Syn Franciszka (zm. 1927), budowniczego, polskiego działacza narodowego i członka Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego i Zofii. W latach 1913–1921 był uczniem polskiego Gimnazjum Klasycznego (obecnie I Liceum Ogólnokształcące im. A. Osuchowskiego) w Cieszynie. W 1918 r. jako ochotnik służył w 10 pułku piechoty ziemi cieszyńskiej. Był też członkiem Tajnej Organizacji Wojskowej. W 1921 r. zdał maturę i rozpoczął studia polonistyczne na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, które ukończył w 1927 r. W następnym roku, 28 I 1928 r. uzyskał tytuł doktora filozofii. Działał w Stowarzyszeniu Studentów Polskich ze Śląska Cieszyńskiego „Znicz” (11 VII 1925 r. został wybrany do sądu koleżeńskie-go). Pracował jako nauczyciel w szkołach średnich we Lwowie i w Radziechowie. W latach 1927/28–1929/30 uczył języka polskiego, a do 1929 r. także historii w Prywatnym Seminarium Żeńskim Benedyktynek w Przemysłu. Następnie był nauczycielem w Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczym w Katowicach, gdzie w r. 1933 opiekował się drużyną harcerską oraz w Polskim Gimnazjum Państwowym w Rybniku (do 1936). 1 V 1936 r. został dyrektorem Śląskiego Zakładu Wychowawczego w Cieszynie. Od lipca 1936 r. do grudnia 1938 r. przewodniczył Komitetowi Opieki nad Uchodźcami w Czechosłowacji. We

wrześniu 1938 r. został członkiem Komitetu Walki o Śląsk za Olzą w Cieszynie. Pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego wydziału wojskowego do spraw propagandy. Obie organizacje zajmowały się pomocą dla uciekinierów z Zaolzia. 28 XII 1936 r. wszedł do komitetu redakcyjnego „Głosu Stanu Średniego”.

W 1938 r., gdy Zaolzie znalazło się w granicach Polski, przeniósł się do Nowego Bogumina. Tam został dyrektorem Szkoły Pomocy Społecznej. Zorganizował Komitet Opieki nad Uchodźcami z Czechosłowacji. Został prezesem cieszyńskiego obwodu Obozu Zjednoczenia Narodowego.

Brał udział w kampanii wrześniowej. Później przebywał w Krakowie. 31 I 1941 r. został aresztowany. 5 IV 1941 r. został wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu (nr obozowy 11713), gdzie zmarł po podaniu mu zastrzyku z fenolu.

Z poślubioną w 1928 r. Anastazją Wasiluk (ur. 16 II 1907 w Radomyślu, pow. łucki) miał syna Jerzego Huberta (ur. 16 III 1929 w Przemyślu).

Twórczość: *Co zdziałali Miarka, Stalmach i ks. Świeży dla sprawy narodowej na Śląsku*, „Głos Stanu Średniego” 1937 nr 43 (toż pt. *Dlaczego czcimy pamięć Miarki, Stalmacha i ks. Świeżego*, „Polska Zachodnia” 1937 nr 291–293); *Kilka uwag o korelacji w nauczaniu języka polskiego*, „Polonista” 1937 z. 4 s. 108–112, z. 5 s. 136–138; *Prace Komitetu [Opieki nad Uchodźcami z Czechosłowacji] nad ulżeniem niedoli uchodźczej [w:] Śląsk Cieszyński. Z życia gospodarczego*, [Cieszyn 1937]; *Nowy miesięcznik literacki na Śląsku* [„Sztorcem”], „Głos Stanu Średniego” 1938 nr 35; *Walka cenzury austriackiej ze słowem polskim w okresie powstania styczniowego*, „Powstaniec” 1938 nr 4 s. 21–23.

Źródła i opracowania

Źródła: Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Cieszynie, Akta Miasta Cieszyna, sygn. 1131, Metryki osób przynależnych do gminy Bobrek, s. 85; Archiwum Państwowe w Przemyślu, Prywatne Seminarium Nauczycielskie Żeńskie PP. Benedyktynek w Przemyślu, sygn. 4, s. 2, 90, 170, 256, 343; sygn. 5, s. 5, 41, 115, 160; sygn. 6, s. 90, 130 [za wskazanie na te źródła dziękuję mgr Ewie Grin-Piszczek]; Parafia rzymskokatolicka p.w. św. Marii Magdaleny w Cieszynie, Metryki chrztów, t. XXIII B, Bobrek, s. 127; Urząd Stanu Cywilnego w Przemyślu, Księga urodzin 1929 rok, nr 109 (za wskazanie na to źródło dziękuję dr. Tomaszowi Pudłockiemu); *Księga Pamięci. Transporty Polaków do KL Auschwitz z Krakowa i innych miejscowości Polski południowej 1940–1944*, t. 1, red. J. Mateja, Warszawa–Oświęcim 2002, s. 528; *Materiały do listy strat kultury polskiej na Śląsku w latach 1939–1945*, „Zaranie Śląskie” 1960, z. 4, s. 649; *Sprawozdanie Dyrekcji c.k. Gimnazjum Polskiego w Cieszynie za rok szkolny 1914/15*, Cieszyn 1915, s. 32; *Wykazy absolwentów za 100 lat [w:] Księga pamiątkowa Polskiego Gimnazjum Macierzy Szkolnej w Cieszynie obecnie Liceum Ogólnokształcącego imienia Antoniego Osuchowskiego w Cieszynie*, red. L. Miękina, Cieszyn 1995, s. 199; „Dziennik Śląska Cieszyńskiego” 1925, nr 162; „Gwiazdka Cieszyńska” 1928 nr 11, ibidem 1936 nr 34, ibidem 1937 nr 57.

Opracowania: E. Długajczyk, *Oblicze polityczne i własnościowe prasy polskiej w województwie śląskim 1922–1939*, Katowice 1990, s. 173; idem, *Sanacja śląska 1926–1939. Zarys dziejów politycznych*, Katowice 1983, s. 350; idem, *Tajny front na granicy cieszyńskiej. Wywiad i dywersja w latach 1919–1939*, Katowice 1993, s. 166, 256–257; J. Golec, S. Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, t. 2, Cieszyn 1995, s. 245; S. Kędryna, A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Katowice 1971, s. 110; T. Kucharczak, *Z dziejów szkoły*

[w:] *75 lat Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich w Rybniku 1922–1997*, red. T. Kucharczak, Rybnik 1997, s. 29; K. Nowak, *Elity polityczne w Cieszynie w okresie międzywojennym (1918–1939)* [w:] *Samorządowość i elity władzy w Cieszynie na przestrzeni dziejów*, red. I. Panic, Cieszyn 2002, s. 129; *Organizacje* [w:] Strona internetowa Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Katowicach,

<http://www.kopernik.katowice.pl/historia/organizacje>,
opublikowano 12 IX 2010, dostęp 17 I 2011.